

PROPRIETAR-DIRECTOR

Dr. AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

Un șlr garmond: 6 Lei. La
publicării repetate după
invoială

Unitatea

REDACTOR

Prof. DUMITRU NEDA

Foaie înscrisă în Registrul de
publicații al Trib. Târnava-Mică
sub Nr. 2-1938.

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Foaie bisericăscă — Apare în fiecare Sâmbătă

Cuvintele vieții

**Intâia enciclică a Sfântului Părinte Pius XII — Sub flamura Regelui Hristos — Rătăcirile lumii moderne: iubirea uitată și autoritatea divină disprețuită — Statul, familia și drepturile conștiinței
Dreptul natural — Inviolabilitatea pactelor — Pacea dreptății — Renașterea în Hristos**

Intâia enciclică a lui Pius XII — SUMMI PONTIFICATUS — este, înainte de toate, o mare carte a durerii. Când s'a conceput, pacea lumii era în plină agonie. S'a scris cu inima sfâșiată, când ceasul cumplitelui destin sunase în Europa. Polonia distrusă, își plângea tragedia în fața Părintelui care o înțelegea și simțea împreună cu ea. Clopotul morții sunase peste culmile civilizației „albe”. — De aceea, în rândurile scrisorii papale tremură durerea lumii. Ea este sîndul vieții care nu vrea să se stingă; ultimul apel sguđuitor la conștiința popoarelor care detestă războiul.

Copleșit și cutremurat în toată ființa sa de grozăvia momentului fatal, Pius XII nu-și uită, totuși, misiunea de Vicar al lui Hristos. Ca și învățătorul, el este în lume ca să dea mărturie adevărului. Să expună în fața puternicilor acestei lumi, făuritorilor dezastrului în care ne înfundăm, marile lor rătăcirii și neiertătele greșeli care ne-au împins în această prăpastie. SUMMI PONTIFICATUS este o mare carte a certării acestei lumi, o necruțătoare arătare a păcatelor ei, pe care acum începe a le ispăși. Cuvintele Papii sunt biciu de foc. Privirile lui scrutează inima și răunchii orgolioasei străluciri a civilizației noastre terenizate, care și-a întors fața dela Soarele dreptății spre a se cufunda orbește în norolul pământului și al plăcerilor. „Inceputul relelor — așa formulează Sfântul Părinte ideea de temelie a scrisorii — peste a căror povârnișuri și prăpăstii drumul duce la mizeria spirituală și morală a vremii noastre, îl formează criminalele sfurtări ale multora, de a detroniza pe Hristos, de-a-l alunga din propria Lui împărăție; refuzul lor de a accepta legea adevărului dată de El; respingerea poruncilor acelei iubiri care este însăși suflarea de viață a împărăției lui”. Cu mână neșovătoare, marele chirurg al societății noastre bolnave taie în adâncul rănilor și spiritul lui pătrunzător pune diagnosticul inapelabil al haosului în care orbecăm. — Intâitul rost al enciclicii tocmai acesta este: să ne pună în față realitatea brută, luminată de principile evangheliului, pentruca lumea să vadă și să se înspăimânte. Să înțelege că lepădarea de Hristos, marea apostazie oficială a Europei, — creațiune spirituală a genului creștin — este începutul și rădăcina răului care ne doboară.

Enciclica însă nu se oprește aci. Ea nu s'a dat numai pentru a muștra lumea de păcat. Ci, talmăcuțoare a poruncilor eterne date de Celce a venit în lume pentruca viață să avem și mai multă să avem, ea este în același timp

și o mare solie de înviere. După ce ne-a convins de uriciunea rătăcirilor care ne înăbușe, scrisoarea papală ne arată căile slobozirei din labirintul pierzării. Redusă la ultima expresie, rețeta tămăduirii sună așa: „Cinstirea lui Hristos pe tronul său împărătesc, recunoașterea drepturilor Lui regale, întoarcerea singuraticilor și a întregii societăți la legea adevărului și iubirii creștine: iată singura cale de salvare pentru omenire”.

Acesta e sâmburele enciclicii SUMMI PONTIFICATUS. Această idee centrală se ramifică într'o mare bogăție de învățăminte, peste care plutește deodată lumina veșniciei și marea dragoste de Părinte a lui Pius XII. Observator adânc al sbuciumului social, gânditor limpede și viguros, actualul Pontifice face parte glorioasă din familia spirituală a lui Leon XIII și Pius XI, a căror linie o continuă cu egală strălucire.

Regretând înfinit că spațiul restrâns al gazetei nu ne îngăduie publicarea întregă a acestui mare document al vremii, ne vom sili, în cele ce urmează, să înfățișem cititorilor cel puțin un rezumat sumar, scoțând ici colo în evidență câteva pasagi esențiale.

In slujba Regelui-Hristos

Summi Pontificatus se trimite lumii la a 40-a aniversară a solemnității prin care Leo XIII a închinat omenirea întreagă Preasfintei Inimi a lui Isus. Trecerea vremii a arătat genialitatea profetică a gestului papal, care atunci părea anacronic. Astăzi este, adeca, limpede, că pricina relelor este lepădarea de Hristos; în chip deosebit scoaterea lui Hristos din asezările vieții publice, apostazia oficială a țărilor și instituțiilor. Acest rău vrea să-l remedieze sârbătoarea instituită de Pius XI în cinstea lui Hristos-Regale.

Sfântul Părinte, Pius XII, e hotărît să meargă înainte pe același drum. Strădania vieții lui aceasta va fi: să coboare în lumea săracă și chinuită de azi căldura și binecuvântarea Inimii lui Isus, și să întroneze peste lume, și în viața publică a ei, domnia blândă a lui Hristos, stăpânia adevărului și a dreptății din care isvorește pacea.

Dragostea cu care a fost primită pretutindeni urcarea sa pe scaunul lui Petru, îl întărește în acest gând și îi dă nădejdi de isbândă. Știe că va găsi colaborări și înțelegeri prețioase. — De aceea, după Dumnezeu, ține înainte de toate să exprime tuturor; regi

și popoare, arhieriei și credincioși, din toate marginile pământului, viile sale mulțumiri.

Intențiunea întâi a Sfântului Părinte a fost să facă o examinare completă a rătăcirilor și erorilor cari constituie blestemul vremii noastre. Dar abia și-a început munca, și a izbucnit catastrofa de care atâta s'a temut și pentru încunjurarea căreia atâta s'a sbătut. — În mijlocul văltoarelor care s'au deschis, se vede nevoit să amâne pentru zile mai liniștite această expunere completă. Acuma vrea să trimită lumii un cuvânt de îndreptare, de muștrare și de nădejde potrivit cu marea strâmtorare în care ne găsim. — Se va opri deci, numai două din multele rătăcirii și va arăta, apoi, căile învierii creștine.

Marea apostazie

„Omul de astăzi, Venerabili Frați, a adăugat la rătăcirile trecutului noi erori și noi teorii înșelătoare, și pe toate le-a dus până la ultimele extreme, așa că urmarea nu putea fi decât involburare și ruină.

„E limpede, înainte de toate, că rădăcina primară și cea mai adâncă a relelor de care suferă societatea modernă este negarea și respingerea unei norme universale a moralității, atât în viața particulară cât și în cea socială, precum și în raporturile internaționale. Insași legea naturală este hulită și dată uitării. — Dar, această lege are de isvor pe Dumnezeu însuși, creatorul atotputernic și părintele tuturor, care este totodată supremul și cel mai perfect legiuitor, și judecătorul preaînțelept și preadrep al faptelor omenesti. Negându-se cu temeritate însăși divinitatea, se surpă și orice temelie a moralității, se înăbușe ori slăbește mereu glasul naturii care învață, chiar și pe cei care n'au ajuns încă la civilizație, ce e bine și ce e rău, ce-i iertat și ce nu, făcându-i să înțeleagă că oarecând vor trebui să dea socoteală de faptele lor bune și rele înaintea Judecătorului suprem.

„E limpede că temeliea ordinii morale în Europa a început a se surpa ca urmare a lepădării de învățătura lui Hristos, a cărei depozitară și propovăduitoare este catedra lui Petru. Această învățătură a făurit în trecutele veacuri coesiunea spirituală a popoarelor europene, cari toate, străbătute de spiritul creștin, inobilate și cultivate prin cruce, au ajuns la un grad de progres civil atât de înaintat, încât au ajuns învățătorii tuturor neamurilor și continentelor. Dar după ce s'au rupt de magisterul infalibil al Bisericii, mulți

dintre frații noștri disidenți au ajuns să nege până și dogma principală și centrală a creștinismului, divinitatea Mântuitorului, grăbind astfel procesul disoluției religioase“.

Semne de păgânism

„Evanghelia istorisește, că fiind răstignit pe cruce Mântuitorul, „întunec s-a făcut peste tot pământul“ (Mt. 27, 45): simbol dureros a ceea ce s-a petrecut și continuă a se petrece pretutindeni unde necredința, oarbă și increzută în sine, a scos pe Hristos din viața modernă, din viața publică în primul rând, înăbușindu-se, deodată cu credința în Hristos, și credința în Dumnezeu.

„A urmat de aci, că principiile și normele morale, după care se judecau mai de mult acțiunile private și publice, au început a cădea în desuetudine; iar acolo unde așa numita și până astăzi atât de mult slăvita *laicizare* a pus stăpânire pe viața publică, reușind să smulgă de sub influința blândă și binefăcătoare a lui Dumnezeu și a bisericii atât pe cetățenii singuratici cât și căminul familiar și organizația de Stat, acolo zilnic se arată semne și urme tot mai vădite și mai dureroase ale păgânismului corupător din alte vremuri. Așa se întâmplă chiar și în țări și ținuturi în cari veacuri dearândul au strălucit luminile civilizației creștine: „Tenebrae factae sunt dum crucifixissent Iesum“ (Brev. Rom. Parasc. respons IV).

„Se poate însă că mulți, depărtându-se de poruncile lui Isus Hristos, nu și-au dat deplin seama că sunt victimele unui fals miraj de vorbe răsunătoare și scilpitoare, care prezentau această renegare a evangheliei drept eliberare din sclăvia în care au fost ținuți; nici n'au prevăzut consecințele amare ale acestei confuziuni care pune în locul adevărului ce eliberează rătăcirea care robește; nici n'au înțeles că, lepădând legea paternă și infinit de înțeleaptă a lui Dumnezeu, și respingând poruncile iubirii lui Isus Hristos care unesc și înalță pe oameni, au căzut cu totul în stăpânirea arbitrară a unei mizere și schimbăcioase înțelepciuni omenești. Vorbeau și

se mândreau cu progresul general, pe când în realitate decădeau din rău în mai rău; credeau că se înalță, când erau despoiați în chip dureros de însăși demnitatea lor; vorbeau de acest veac al maturității și perfecțiunii, când în realitate au căzut iarăși în mizerabilă robie. N'au înțeles că orice încercare omenească de a pune în locul legii lui Hristos ceva asemănător, este cu totul înșelătoare și zadarnică; cu adevărat „s'au făcut nebuni în cugetele sale“ (Rom. 1,21).

„Căci, slăbind și pierind credința în Dumnezeu și în Mântuitorul, și întunecându-se în inimi lumina care se naște din normele generale ale omeniei și onestității, se elatină singura și unica temelie a stabilității și liniștei pe care razimă întreaga rânduială externă și internă, privată și publică, care singură poate produce și poate păstra prosperitatea țărilor.

„De sigur nici în vremile când Europa era înfrățită prin mărturisirea acelorași principii și rândueli creștine, n'au lipsit neînțelegerile, certurile și războaiele: niciodată însă oamenii n'au avut sufletul frânt și descurajat ca astăzi, când văd înspăimântați cât de grea este tămăduirea răului. În vremea veche era limpede în minți și în inimi: ce-i bine și ce-i rău, ce-i permis și ce nu; astfel înțelegerile erau mai ușor de realizat, lăcomiile stărnite aveau o frână și sta deschis drumul aplanării oneste a controverselor. Astăzi însă conflictele se nasc nu numai din pornirile violente ale sufletului nestăpânit, ci mai mult dintr'o adâncă perturbare și deficiență a însăși conștiinței, în care s'au învălmășit în chip temerar normele probității publice și private“.

Cele două erori

„Dintre multele erori, fiice ale agnosticismului moral și religios, Sfântul Părinte ține să sublinieze mai ales două, care fac aproape cu neputință conviețuirea pașnică a popoarelor: *slăbirea sentimentului de solidaritate și iubire creștină*, și b.) *desfacerea dreptului uman de cel dumnezeesc*, despărțirea autorității civile de Dumnezeu.

Oprindu-se la întâia, enciclica invocă ar-

gumentele puternice care arată unitatea firească a neamului omenesc, care, cu toate ramificațiile lui, nu constituie decât o singură mare familie umană. — Așa învață, înainte de toate S. Scriptură. Dumnezeu „a făcut dintr'un om tot neamul omenesc, să locuiască peste toată fața pământului“ (Fp. 17, 26). Același Dumnezeu care a făcut pe om, este „Tatăl tuturor“ (Ef. 4, 6). Toți suntem frați, răscumparați prin același sânge al Mântuitorului. În toate trăsăturile esențiale, natura umană e aceeași pretutindeni. — De aceea e firească și porunca supremă ce ne-a lăsat-o prin testamentul său Mântuitorul: „să vă iubiți unii pe alții cum eu v-am iubit pe voi“ (Io. 15, 12). Fiindcă toți formăm un singur corp, având cap pe Hristos (Ef. 4, 12-13). — De aceea deosebiri și depărțări pe care condițiile de viață le-au pus între diferitele ramuri ale omenirii nu pot și nu trebuie să sfarme marea și fundamentala unitate a familiei umane.

Biserica și Naționalismul

„Biserica lui Hristos — continuă apoi scrisoarea papală — depozitară credincioasă a minunatei înțelepciuni educative divine, nu vrea nici decât să slăbească sau să desconsidere notele și proprietățile speciale ale diferitelor națiuni, pe care pe bună dreptate popoarele le consideră moștenire sacră și le apără cu religiozitate și cu neînfrântă îndârjire. Scopul ei este unitatea supranaturală ce se desăvârșește în iubirea universală, simțită și practică de toți; și nu ținteste nici decât la o uniformitate generală, externă numai, care tocmai de aceea debilitază puterile native. Chiar de aceea, toate vrerile și grijile ce servesc o dezvoltare înțeleaptă și ordonată a facultăților și puterilor ce ținesc din sursele vitale ascunse ale fiecărui neam, Biserica le aprobă și le încurajează cu bunăvoință de mamă; firește, în măsura în care ele nu se opun datorilor impuse de natura și destinația comună a tuturor muritorilor. În activitatea sa misionară ea a arătat, nu odată, că această normă este steaua polară la care privește mereu în tot drumul apostolatului său universal...“

Foiața „Unirii“

Cavaleri până la moarte

— Icoane vii din recentul războiu civil spaniol —

de P. Garcia Alonso S. I.

Cei unsprezece cavaleri ai morții

În noaptea de 20 August, unsprezece marinari, șefi și ofițeri de pe vasele de războiu *Churruca* și *Sanchez Barcatzlegui*, sosiră la închisoare. Se alipiseră și ei la mișcarea mântuitoare a Spaniei, însă echipajul răsculându-se contra lor, i-a dat pe mâna autorităților roșii în portul Malaga. Eu cunoșteam ofițerii de pe vasul *Barcatzlegui*, căci se aflau deja acolo când fusesem eu întemnițat. Li văzusem timp de cincisprezece zile, li spovedisem în mai multe rânduri și trebuia deci să rămânem prieteni intimi. De la închisoare fură transportați pe vaporul *Sister*, unde fură judecați și condamnați la moarte. Într'o seară mă căută cineva în celula mea:

»Părinte, marinarii care trebuie să fie împușcați dimineață, sunt acolo jos și doresc să petreacă noaptea în prezența Sfinției Voastre. Aveți autorizația să Vă coborâți la ei«.

Unsprezece „caballeros“

Într'o celulă, față'n față cu aceea în care trebuia să petrec noaptea cu marinarii mei, se așezară două scaune și condamnații intrară.

Primul fu *Don Fernando Bastarreche*, comandantul vasului *Barcaiztegui*. Devenisem intimi în cele cincisprezece zile de pușcărie. Mă strânse în brațe... Imi aplecai capul până lâng'al său și-i ascultai mărturisirea. Apoi, intră *Don Rafael Cervera*, prietenul meu cel mai intim. Și el mă strânse în brațe și mi-se pare că-i văd încă, pe obraji săi așa de frumoși, acel zâmbet ce-i era așa de obișnuit. Veni apoi *Saiz Chan*. O privire între el și mine și ne spuserăm, fără a vorbi, o mulțime de lucruri. În curând fură spovediți cu toții și apoi mă închiseră cu ei într'o celulă mai mare, unde trebuia să petrec noaptea cea mai memorabilă din viața mea. Intrând, îmbrățișai pe cei ce-i cunoșteam; făcui acelaș lucru cu cel ce mi-se mai prezentară și care sosiau pentru prima dată în închisoare.

— „Câți sunteți?“

— „Părinte, suntem unsprezece!“

— „Unsprezece! Ce număr frumos! Aci nu este Iudă“.

— „Nu, Părinte, aci nu este nici un Iudă!“

Unsprezece cavaleri creștini și un preot iezuit care, cu toată nevrednicia sa, reprezenta pe Isus. Așa mă priviră în acea noapte, cum îl priviseră cei unsprezece pe Mântuitorul în Cernacol după ce plecaseră trădătorul. Eu încă îi priviam cu dragoste, dorind să imit pe Isus Hristos.

Eram doisprezece de toți și n'aveam decât două scaune. Împărțirea se făcu repede: unul în mijloc pentru mine, celalt fu ocupat de co-

mandantul *Bastarreche*. *Don Fernando Barreto*, comandantul vasului *Churruca*, se așeză la picioarele patului, iar ceilalți nouă pe jos, ca niște copii, formând un cerc în jurul meu. Ca niște buni soldați ce erau, chiar și în celulă păstrau ierarhia. Inapoi comandantilor se așezaseră cei doi ajutoari ai lor, *Don Fernando Bustillo* și *Don Rafael Cervera*, apoi locotenenții și sublocotenenții.

Aș vrea să retrăesc această noapte, minută de minută, fără să omit cel mai mic amănunt. Dar e ceva greu. O noapte întreagă petrecută vorbindu-le, răspunzând întrebărilor lor puse cu candoarea copiilor. Erau gata să execute indicațiunile mele cu o docilitate scrupuloasă, nevoind să facă nimica fără asentimentul meu.

Toți ședeau deja în semicerc și eu îi priviam și pot să vă asigur că fețele lor împrăștiu liniștea, pacea, bucuria care se reflecta în zâmbetul buzelor lor. Se mirau ei înșiși și încă așa de mult încât *Cervera* mă întrebă:

— „Părinte, nu e deloc păcat a fi așa de... în pace?“

— „Nu, fiul meu, pacea este liniștea care provine dela ordine și ordinea pune lucrurile la locul lor. Implinindu-Vă datoria față de Dumnezeu și Patrie, dând fiecăruia ce i-se cuvenea, e natural ca voi să simțiți pacea Aceluia care a dat lucrurilor locul lor: Dumnezeu mai întâiu, Patria apoi, și toate celelalte subordonate învârtindu-se în jurul acestor două valori. Cele

Enciclica scoate aci în evidență acțiunea admirabilă a misionarilor, cari pretutindeni cultivă specificul național al popoarelor și semințiilor unde activează.

Marea grijă de a cultiva, în limite juste, naționalul, a dus pe Pius XI la vasta operă a creșterii clerului indigen; drum pe care-l va urma cu toată convingerea și Pius XII. „Și să fie siguri — continuă Sfântul Părinte — toți cei cari fac parte din Biserica catolică, ori de ce origine ar fi și orice limbă ar vorbi, că ei au cu toții exact aceleași drepturi de fii, în această casă a Părintelui comun, în care cu toții se bucură de legea și pacea lui Hristos“. Nimic mai potrivit pentru ilustrarea vie a acestei atitudini decât impresionantul spectacol pe care l-a oferit lumii solemnitatea din San-Pietro, în ziua praznicului lui Hristos-Regele, când Papa a consacrat deodată 12 episcopi, din 12 neamuri și culori, uniți însă în slujba aceluiași ideal evanghelic.

„Trebue să subliniem — continuă scrisoarea papală — că conștiința fraternității și solidarității universale, sădită și întărită în inimi prin poruncile învățătorei creștine, nu se opune nici într'un fel iubirii tradițiilor și gloriilor patriei proprii, nici nu împiedecă pe nimeni a lucra la sporirea continuă a prosperității și la câștigarea legitimă de bunuri pentru ea. Aceeași doctrină ne spune, doar, că Dumnezeu însuși a statornicit pentru deprinderea carității o ordine dreaptă, în sensul căreia trebue să iubim mai intens și să copleșim mai mult cu binefaceri pe cei de care suntem legați în chip special... Dar iubirea legitimă și justă față de propria patrie nu trebue să se împotrivescă poruncii de a iubi pe toți oamenii... Aceasta este doctrina, admirabilă între toate, care a contribuit atât de mult și atât de demn la progresul vieții religioase și a celei civile deopotrivă“. Papa invocă aci toată opera culturală, civilizatoare, creatoare de bunăstare, de artă și știință pe care au realizat-o prin veacuri vestitorii evangheliei, și care stă garanție strălucită pentru adevărata a acestei învățături.

Drept uman și drept divin

Alături de uitarea iubirii, al doilea izvor blestemat al marilor rele ce frământă astăzi omenirea este rătăcirea care vrea „să desfacă autoritatea civilă de orice dependență față de Ființa supremă, cauza primă și stăpânul absolut atât al omului cât și al societății; și de orice legătură a legii transcendente care derivă din Dumnezeu ca din izvorul său primar; și îi atribue, în schimb, acestei autorități lumești facultăți de acțiune nelimitate, lăsate la bunul plac al capriciului schimbăcios ori dictate de nevoile speciale ale guvernării ori de dorința de a câștiga diferite bunuri râvnite“.

„Disprețuind astfel autoritatea lui Dumnezeu și stăpânia legilor lui, puterea civilă ajunge în chip necesar să uzurpe o autonomie totală și absolută, care-i compete singur Creatorului a toate. Astfel ea se substituie Atotputernicului, decretând Statul ori colectivitatea drept scop ultim al vieții, criteriu suprem al ordinei morale și juridice, și interzicând, în consecință, orice apel la rațiunea naturală și la conștiința creștină... Nu se poate nega, că puteri lumești răzimate pe astfel de temelii slabe și clătinoase, pot dobândi uneori, prin concursul împrejurărilor contingente, succese materiale care pun în uimire pe observatorul superficial; vine însă clipa în care va triumfa legea nezdruncinată care isbește tot ce s'a clădit pe o disproporție latentă ori deschisă între grandoarea succesului material și extern și între scâmbiunea valorii interne și a temeliei morale. Această disproporție există totdeauna, când autoritatea publică nu recunoaște ori reneagă stăpânia Legiuitorului suprem care a dat putere guvernanților, dar i-a determinat și limitele“.

Puterea Statului și dreptul firii

În fața acestei erori grave, care detronază pe Dumnezeu și decretează omnipotența Statului, Sfântul Părinte trasează, în linii viguroase, *temeiul, rostul și limitele puterii de stat*. A considera statul ca scop, însem-

nează a tulbura toată ordinea voită de Creator. Se ajunge pe această cale la *distrugea familiei*, „celula primă și esențială a societății“; precum și la un *ideal educativ cu totul fals*, care adecă adâncește exclusiv virtuțile cetățenești și militare, lăsând pe al doilea plan „acele virtuți care dau societății parfumul nobleței sufletești, al omeniei și respectului, ele fiind considerate ca deprimante pentru mândria cetățeanului“.

Este deci necesar — și enciclica o face — să se precizeze și sublinieze *drepturile indestructibile ale familiei față de stat*. Cu aceeași putere apără enciclica, apoi, *drepturile conștiinței*, de lăcomia infinită a statului care tinde să distrugă cu totul pe individ, despoind persoana umană de drepturile ei firești și imprescriptibile:

Dar — continuă enciclica — „opinia care atribue statului putere aproape infinită, este o eroare periculoasă nu numai pentru viața internă a națiunilor, pentru prosperitatea și înflorirea lor ordonată; ci pricinuește mari neajunsuri și raporturilor dintre popoare. Sfărmând unitatea care ar trebui să cuprindă în sine toate țările lumii, ea despoaie dreptul internațional de orice putere și tărie; apoi, deschizând drumul violării drepturilor altora, face extrem de anevoioasă conviețuirea pacifică și liniștită“. Această rătăcire, într'adevăr, lasă toată stabilitatea relațiilor internaționale la voia guvernanților, cari nu recunosc principii mai înalte decât interesul momentan al guvernării. Iar fără recunoașterea *principiilor de drept internațional*, — care pretind respectarea drepturilor la independență, la viața națională proprie și la progres cultural; și reclamă, pe deasupra, fidelitatea în convențiunile încheiate — nu e cu putință nici un fel de înțelegere între popoare. Increderea reciprocă, respectarea cuvântului dat, voința împrumutată de a împăca diferendele prin bună înțelegere și de a nu recurge la arme, sunt elemente indispensabile ale oricărei conviețuiri pașnice.

Nerespectarea acestor învățături, pe care le vestește de veacuri Biserica, a dus la cata-

ce mai rămân: viața, soția, copiii, părinții, cariera, iluzii“.

Comandantul, privindu-i pe toți, repetă cu extaz:

— „Părinte, ce mângăere! Cât de bun este Dumnezeu! Tot ce i-am cerut ne-a dat: să fiu toată noaptea cu Sfinția Voastră și cu fiii mei, îmi zice el arătându-mi supușii; pentru că, Părinte, pe aceștia eu îi iubesc și-i privesc ca pe niște fii“.

Zâmbii, și ceilalți făcură la fel: fu răspunsul mut la această manifestare de afectuoasă efüsie.

Trei dintre cei mai tineri ofițeri scriau familiilor lor, fără alt scaun decât pământul și fără altă masă decât genunchii.

„Părinte, îmi zise unul dintre ei, scrie aci două vorbe maicii mele“. Il privii cu strângere de inimă. Ce puteam eu să-i spun în două cuvinte unei mame în scrisoarea unui fiu căruia nu-i mai rămăneau decât câteva ore pentru a-și termina viața fragedă?

Celula se deschise și un ofițer al închisorii intră, având două butelii în mână: una plină cu apă, cealaltă cu cognac. Dar văzând că unii scriau epistole, zise că-mi era oprit să primesc dela ei ceva, și că scrisorile trebuiau predate judecătorului. În fața acestei opreliști, cam tiranice, se hotărîră ca să nu scrie nimic.

„Nu mai vorbiți de scrisori, le zise Cervera, și nu mai deranjați pe Părintele; ședeți și, în tăcere, să-l lăsăm să ne vorbească fără a ne

mai gândi la nimic altceva decât la pregătirea la moarte“.

Cu toate acestea Cervera, scoțind un creion, scrise pe colțul unui plic: „Adio, Bolin, roagă-te pentru mine, voi muri peste câteva clipe“. Era cel mai splendid adio trimis amicului său Toma Bolin, cu care trăise cincisprezece zile în infirmeria închisorii.

Noaptea Sfântă.

În noaptea aceasta, începui eu, îl vom ruga pe Isus Hristos să ne rezerve Inima Sa. El a zis: „Veniți la mine, toți cei care sunteți oprimați și care suferiți“. Și dacă e așa, atunci îi vom zice: „Doamne, îndepărtează pe o clipă dela Tine pe ceilalți și lasă-ne să ne apropiem de Tine, pentru că noi suntem cei mai necăjiți și încărcăți cu suferințe“. Acest exordiu le plăcu și-mi mulțumiră accentuând acest zâmbet care trebuia să revină așa de des în această noapte. Auzindu-mă vorbind de necazuri, comandantul Bastarache îmi zise, arătând spre comandantul Barreto:

— „Cât l-au făcut să suferel“.

Privii pe Barreto, care nu pronunța decât această frază:

— „Părinte, ce Calvar! Și nu mai zise nimic.“

Pe urmă cunoscu că cele mai mari umiliri îi fusese impuse pe vaporul comercial *Sister*. A fost pus să măture locurile de comoditate, să spele puntea, să ducă saci de cărbuni și să fie

de răsul unui echipagiu bătăran. Și Cervera, făcând aluzie la odiosul proces care durase dela ora 10 dimineața până la ora 4 după masă din această zi de 20 August, îmi zise:

— „Părinte, în acuza fuscui, ce ultragii și ce înjurii!“

— „Să ne apropiem de Inima lui Hristos, căci ea va ști să te plângă. Sf. Apostol Pavel zice că a fost necesar ca Isus să fie întru toate asemenea nouă (afară de păcat), pentru ca să poată fi compătimitor. Isus, ca și voi, osândit de niște judecători fără conștiință, înjurat, trădat, știe ce înseamnă a lăsa o mamă și a muri în floarea vieții; ca și voi, El încoronează sforțările sale cu un eșec aparent. Dar după aceea va veni triumful.“

— „Da, Părinte, îmi zise Bustillo. Noi murim, dar Spania e salvată!“

Toți erau deja siguri de completa biruință a armatei spaniole.

— „Voi jertfiți lui Dumnezeu câțiva ani de viață. Unii mor în floarea etății lor; dar ce împoartă! Patruzeci sau cincizeci de ani comparați cu veșnicia, sunt un nimica de disprețuit. Nimeni, când moștenește o avere fabuloasă, nu spune că a moștenit 200 milioane lei și 50 bani. Acești cincizeci de bani sunt ca o nimica și e ceva ridicol să-i amintești după 200 milioane lei. Comparați cu veșnicia, anii pe care li jertfiți sunt ceva neînsemnat“. Apoi adăugai cu glas mai vesel: „Peste vreo treizeci de ani ați muri de o boală stupidă, iar acum

strofa de acum. Azi au pierit orgolioasele iluzii ale unui progres nedefinit, și morala ruptă de Dumnezeu e în plin faliment.

In fața viitorului

Ce va fi însă ca mâne? — Tunurile vor înceta și învingătorul va dicta condițiunile păcii. E limpede însă că în felul acesta, cu sabia, se poate impune o pace oarecare, dar nu se creiază pacea. Energiile care vreau să înnoiască fața pământului, reorganizând lumea, „trebuie să pornească dinlăuntru, din suflete. Noua ordine a lumii, a vieții naționale și internaționale... va trebui clădită pe stânca nesurpată a *dreptului natural* și a *revelațiunii divine*.” În acest spirit va trebui să se facă și întreaga educație a omenirii.

Această acțiune de renaștere spirituală-religioasă ține de *misiunea Bisericii*, care e gata să-și pună toate puterile și toată munca în slujba marelui ideal.

Dar „secerișul e mult, secerătorii puțini”. Preoții nu ajung. Trebuie să se facă și *mireniile apostoli* ai idealului creștin. — Loc și rol special are, în această acțiune de înnoire, *familia creștină*, leagănul virtuților și ultima fortăreață a credinței.

Se înțelege de sine, că în acest scop trebuie să i se lase Bisericii deplină libertate de acțiune. Papa nu are dorință mai fierbinte, decât ca strămtorările prezente să deschidă ochii multora, ca să vadă în lumină adevărata pe Mântuitorul Hristos și Biserica lui sfântă și ca toți deținătorii puterii pământești să se decidă a lăsa Bisericii toată libertatea în educarea și pregătirea sufletelor. Să nu i se mai fure tineretul, să nu se asmuțească împotriva ei masele muncitorești. Să dispară suspiciunile nedrepte din trecut și Biserica, învățătoare a adevărului, a justiției și a păcii, va reuși cu adevărat să „reînnoiască toate în Hristos”.

In marea întunecare a zilei

Ceasul în care scrie Sfântul Părinte aceste îndemnuri, e cel al întunecării. Moartea bate la porți și milioane de familii tremură

de groază. Papa simte durerile tuturor. — Simte, îndeosebi, durerea imensă a *iubitului popor polonez*, care prin bărbăția și eroismul său și prin fidelitatea sa față de Biserică, și-a asigurat dreptul la simpatia umană și frățescă a lumii întregi. Chiar de aceea e sigur, că Polonia va reînvia!

Dar și în mijlocul acestor vânturi, credinciosul trebuie să fie tare, încrezător, bine știind că ajutorul lui Hristos-Regele e mai aproape decât pare. Să folosească deci fiecare acest timp de încercare pentru întărirea și sfințirea sporită a sufletului.

Să nu uite, în acest scop, că datoria cardinală a creștinului, mai ales în vremuri de mizerii și necazuri ca cele de acum, este *caritatea*. Să deprindă deci fiecare, după puteri, faptele milei în toate formele lor.

În urmă, să știe că Dumnezeu toate le poate. Poate curma suferințele și poate da pace. De aceea *rugăciune neîncetată*, caldă, stăruitoare, universală. *Legiunile candidale copiilor* să meargă în fruntea acestei cruciade a rugăciunilor sfinte. — În chipul acesta, întreagă Biserica să fie, în iubire și rugăciune, o singură inimă și un singur suflet, împlinind întocmai porunca Mântuitorului „ca toți să fie una” (Io. 17, 11).

În marea nădejde că Dumnezeu va asculta ruga fierbinte a Bisericii, sfântul Părinte împarte tuturor binecuvântarea sa apostolică.

Armă decisivă. În prăpădul războiului care s'a abătut asupra Franței, voința tuturor e încordată întru câștigarea biruinței și ochii tuturor sunt în căutarea armei care să-i ajute să ajungă aci cât mai repede și mai definitiv. Arhiepiscopul-Cardinal de Lyon, Em. Sa *Gerlier*, e un gând și o inimă cu patria sa și cu filii săi sufletești cărora le-a adresat un caldăros cuvânt părintesc, îndemnându-l să organizeze în fiecare parohie, chiar și în cele lipsite de păstori sufletești — numai din eparhia Parisului au plecat ca luptători pe front cinci sute de preoți și sigur că nici a Lyonului nu stă altfel — o adevărată *cruciadă a rugăciunii*, aceasta fiind în momente ca cele prin cari

trece acum Franța cea mai decisivă armă. Desprindem celea ce urmează din apelul Arhiepiscopului-Cardinal Gerlier:

„Impotriva primejdiilor ce amenință patria ori pe cel dragi nouă, împotriva flagelului care bântuie lumea, împotriva riscului de a vedea războiul prelungindu-se iar curajul nostru slăbind; împotriva a tot ce ultragiază justiția și caritatea, cea dintâi armă a noastră e rugăciunea. Nici una nu va fi mai decisivă în slujba dreptului și a Franței, nici mai în stare să aducă mângâiere și întărire sufletelor îndurate și căminurilor copleșite de griji. — Odată mai mult, cerem prin urmare preoților și enoriașilor noștri să înmulțiască pretutindenea rugărilor fierbinte, statornicia plină de încredere în puterile ei cerindu-se acum mai mult ca oricând...”

Vremea este ca toată creștinătatea să facă la fel.

Flacăra roșie

Incleștarea marilor împărății — Asediul Satanei — Creștinismul în fața răului

Sufletul omenesc, în ceasurile grele de astăzi, străbate eclipse înfricoșate. În incleștarea războinică în tolu a împărățiilor mari și a popoarelor puternice, între o linie Siegfried și una Maginot, paserile cu aripi de plumb și gurile de foc a tunurilor dau aspectul unei lupte din celea mai mari pe cari le-a cunoscut și le va pomeni istoria.

Numărul mare de ostași ce se jertfesc, caracterul fără pereche de îngrozitor al mijloacelor tehnice care se întrebuintează, mărimea rezultatului către care să țintește, rezultatul care privește nu numai marile puteri din Europa ci lumea întreagă, toate acestea fac, ca învălmășeala și încălțerarea să fie de proporții peste închipuire de urlașă.

În țara noastră, — România cea mare și adevărată, — e pace și liniște. Douăzeci de milioane de cetățeni, cu răsufierea reținută și cu ochii de foc ce caută în zare, așteaptă grupăți în jurul Regelui lor, desfășurarea evenimentelor, gata la datorie.

muriți în plină folosire a facultăților și cu o pregătire pe care epuizarea și bătrânețele v'ar împiedeca de a o avea”. Un alt zâmbet salută această eșire cu „boala stupidă”.

— „Vă voi da de mai multe ori deslegarea sacramentală și vom face câteva cuminecări spirituale. Veți primi și binecuvântarea papală”.

De trei ori în acea noapte îngenunchiază cavalerii; spuserăm împreună *Confiteor*; o scurtă exhortație la deșteptarea părerii de rău perfecte și le dădui deslegarea. Formula sfârșită, îmi luară mâna și mi-o sărutară, nu odată, ci de trei patru ori și cu sufletul lor plin de lumină.

Comandantul Bastarreche auzind pe Cervera cerând apă de beut, zise:

— „Da, da, numai apă. Cognacul ce ni-s'a adus nu va fi beut. Ne vom muia numai buzele în el în clipa când vom ieși de aci; astfel vom merge mai tari la moarte”.

— „Ca Isus în Patima sa. Lui Isus Hristos încă i-s'a oferit o beutură și El se mulțumi numai s-o guste”.

Câteodată, pentru a-i cruța de predică, îi făcui să repete câteva rugăciuni împreună și în genunchi. Când spuserăm *Salve Regina* apăsai pe acaste cuvinte și „...și după acest exil arată-ne pe Isus”. În timpul rugăciunii „*Adă-ți aminte*” a Sf. Bernard, îi privii; erau așa de reculeși, așa de evlavioși, așa de nobili în atitudinea lor, încât avui o clipă de distracție și mă oprii; dar Cervera reluă firul rugăciunii,

ceace mă făcu să înțeleg că o mai zisese și alte dați în viață.

— „Ce n'as da să vă pot aduce Sf. Cuminecătura? Și fiindcă acuma mi-e imposibil să v'o aduc, vom face o ferventă cuminecare spirituală. Înafară de sacramente, Dumnezeu mai are și alte canale pentru a ne vărsa harurile sale. El nu ne părăsește! Dumnezeu nu părăsește niciodată. Dacă atunci când fugim de El, ne caută ca și Bunul Păstor din Evanghelie, azi când îl căutăm cu atâta grijă, n'o să fugă, El! Să vă aduceți numai aminte de acel pasagiu din Evanghelie: Un căpitan avea un servitor bolnav și merge să caute pe Isus Hristos. Isus e gata să meargă la el, dar acesta îi replică: »Doamne, nu sunt vrednic să intri sub acoperișul meu; zi numai un cuvânt și se va vindeca sluga mea!»

— »Era Centurionul, nu-i așa, Părinte?» Îmi zise sublocotenentul De Araoz.

— »Da, Centurionul. Deci vom spune și noi: »Doamne, fiindcă ne îndreptăm spre Tine fără sacrament, spune-ne numai o vorbă».

Le spusei câteva rugăciuni care se rapoartă la cuminecarea spirituală și acești unsprezece „caballeros”, cu mâinile împreunate și cu ochii ridicați spre cer, îmi aduceau aminte de Sf. Sebastian și de mulți alți militari din primele vremuri ale Catacombelor.

— »Vreau să vă întipăresc, astă noapte, în suflet încrederea ce trebuie s'o aveți în Prea-sfânta Inimă a lui Isus. Ea este izvorul oricărei

paternități, și a voastră nu este decât un picur infim căzut din acest ocean nesfârșit. Dacă, pentru un picur de apă pe care îl posedăți, e în inima voastră atâta dragoste față de micuții voștri, câtă nu va fi în inima lui Dumnezeu. La Inima lui Dumnezeu s'au adăpat toți aceia care au simțit dragostea în pieptul lor. Acest Dumnezeu va veghea asupra copiilor și familiilor voastre pe care le-ați jertfit împlinindu-vă datoria. Dacă simțiți tristețe și amărăciune în această primejdie, să nu credeți că păcătuiți. Fiul lui Dumnezeu simți aceleași dureri pe *Ghetsemani* care fu locul supremului său martiriu. El ne știe necazurile și slăbiciunile, după cum înțelegeți și voi pe ale copiilor voștri și nu vă indignați când cad jos.

— „Părinte, întrerupse Cervera, cu o candoare copilărească, cu nu m'am gândit la așa ceva și eram așa de trist cugetându-mă la sărmanii mei copilași care rămân de mine”.

— „Părinte, acuma murind, Isus ne va judeca, nu-i așa?”

— „Da, fiilor, dar cu ce judecată blândă! Voi sunteți pregătiți în chip minunat.”

— „Părinte, mă întrebă, un sublocotenent de tot tinăr, să merg eu așa de repede la cer, cu care am fost totdeauna așa de rău?”

— „Să nu-l credeți, Părinte, răspunse Cervera. N'a fost rău. Cam ușuratec într'un timp, însă totdeauna „cavaler”. Și apoi tâlharul de-a dreapta încă fusese rău și Dumnezeu l-a iertat așa de repede.”

În această învălmășeală a marilor puteri, Satana, pescuind în turbure, caută prilej ca să se afirme, să lase pe teren, căutând poziții de atac, pentru asediarea și nimicirea Bisericii lui Hristos. Flacăra roșie a comunismului ucigător de suflete întinde pârjolul Europei și a lumii întregi. Expansiunea bolșevică a colosului rusesc, pune omenimea pe gânduri. Dar neamul nostru să creadă în Domnul; el nu să înspăimântă, pentru că cine să creadă în Domnul, nu știe de frica oamenilor.

Trăim zile grele, când trebuie să vedem, cel puțin pentru moment, biruința celor răi. Dar socotelile lui Dumnezeu nu sunt ca ale oamenilor. Noi suntem obișnuiți a vedea numai ce stă scris pe hârtie ori e vestit altfel. Dumnezeu însă scrie altă isorie, care stă în virtuțile aleșilor săi. În fața lui Dumnezeu nu cantitatea, nu numărul, ci calitatea creștinului e dătoare de tot. Zece milioane de răsculași împotriva lui Dumnezeu, nu fac și nu ajung cu un singur suflet, săvârșit zâlnic, prin glonț, pentru Biserica lui Hristos.

Ființe revoluționare, mâini criminale dar obosite, cu sângele uscat pe ele, au fost și vor fi întotdeauna până la capetul veacurilor, dar Biserica lui Hristos nu a pierit. Ea stă peste veacuri neclintită în toată strălucirea și unitatea ei, pentru că scris este, că „porțile iadului nu-o vor învinge” și întemeietorul ei — Hristos Domnul — e cu ea până la sfârșitul veacurilor. Dacă Biserica, împărăția lui Hristos pe pământ, ar fi dela ființa oamenilor, ei ar fi nimiciti-o de mult.

Viața Bisericii e îndreptată și susținută de oameni ci de bunătatea lui Dumnezeu, care-o călăuzește și o apără contra asediului Satanei. Și deși Biserica nu are avioane, zepele, tancuri, totuși ea stă în fața puternicilor zilei, ca adevărată stăpână a lumii și mama noastră a tuturor, în care se încred cei aflați în picioare, suferinzi și necăjiți.

În fața răului, Biserica lui Hristos va sta mâinile în sân? Nu, ci va lupta ca viața noastră ce trebuie să stea în puterea spiritului, să se scurgă în matca și semnul creștinismului purtat, având deviza: Cu Hristos; — pe urmele lui Hristos. Creștinismul e urmarea lui Hristos.

Cu forme și cuvinte goale, este cu neputință a plăcea lui Dumnezeu și a birui dușmanul.

Impărăția lui Hristos e persecutată? Să nu uităm cuvintele Mântuitorului nostru: „Dacă m'au prigonit pe mine, și pe voi vă vor prigonit”... Avem lipsuri duhovnicești și primejdii sufletești iminente în parohie? Degrab să le facem față, să le înfruntăm. În luptă contra răului avem lipsă de creștini de calitate, cari să dea forță numărului, de creștini radicali și devotați, pentru că radicală și devotată fanatic e și tabăra roșie a comunismului, ce amenință lumea, cu prăpăd din temelie. — Ne trebuie creștini de convingeri absolute, creștini de înaltă conștiință, creștini cu sufletul mare, care suflet mare s'a dovedit întotdeauna mai puternic decât orice mijloace de luptă pe lume. Și îi vom avea — dacă în fruntea lor vor fi conducători bisericești cu o bogată viață sufletească, plini de zel și cultură academică, purtând, între altele, cu scumpătate grija de tineret, catehizând pe cei mici și cei mari, — prima datorință a păstorului sufletesc și cea mai însemnată parte a evanghelizării, unde se formează primii atleți ai creștinismului lui Hristos.

În lupta noastră, în vremile greie de azi ca și de mâine și în veacuri, să avem înainte exemplul Spaniei sfâșiată și însângerată, dar biruitoare în numele Aceluia care a spus: În-drăzniți! Eu am învins lumea.

Și Dumnezeu puterilor va ajuta slăbimilor unui neam întreg, pentru a ne apăra credința și neamul.

dința și neamul, ori din cătrău ar fi primejduite.

Pr. Eugeniu Totoianu

Papii și fotografia. Aparatul fotografic a fost descoperit acum o sută de ani. Profesorul de filosofie și muzică Giuseppe Felici o vreme a fost — cum s-ar zice — numai admirator dela distanță al noii invenții. Cu vremea însă așa s'a îndrăgît de ea că și-a părăsit cariera de profesor și a deschis, la 1865, cel dintâiu atelier de fotografie la Roma, pe Via Ripetta, 70. Lume de seamă însă nu se prea îmbulzia să fie „luată în chip”. Dar și Felici a fost iscusit. S'a gândit că

odată ce a rupt ghița însuși Papa Pius IX, o să fie bine. A stăruit deci cu rugăminti pe lângă Sf. Părinte și a isbotit să aibă prima fotografie a lui Pius IX.

Ca Leo XIII a mers însă mai greu. Acest Papă, cum încreștează „Central European Press” din Praga (22 Sept. 1939), avea o aversivă declarată împotriva fotografiei ca mijloc de publicitate. Așa se explică faptul că în răstimpul lungului său pontificat (1878—1903) abia a putut fi „prins” de trei ori de obiectivul fotografic (odată în camera sa de lucru, altă dată în San Pietro, la un serviciu divin, iar a treia oară pe patul de moarte). Pius X a fost fotografiat de puține ori (ultima dată înainte de moarte cu trei zile). Benedict XV, în schimb, a stat în fața aparatului destul de des, iar Pius XI, chiar foarte adesea. Cea din urmă fotografie a acestui Pontifice Roman, iubitor de tot ce-i descoperire științifică, e din 10 Februarie 1939, când era pe patul morții

Tot cateheza

Am înaintea mea articolul p. Valeriu Sasu din Nr. 36 al „Unirii” a. c. Mă bucură faptul, când văd că ici-colo se mai scrie și în domeniul catehetic, căci doară trebuie să recunoaștem că la aceasta se reduce activitatea principală a preotului: la „a învăța” nu numai în biserică, ci și în școală. Căci dela felul cum se va interesa preotul de cateheză, va atârna viitorul parohiei și al neamului.

P. Sasu tratează o seamă de lucruri, cari toate sunt la locul lor și binevenite. Cu toate acestea cred că nu va lua în nume de rău, dacă voi complecta cu ceva, cele scrise de Frații Sa.

E foarte frumos și de dorit, ca în toate parohiile să se introducă salutul creștinesc: „Lăudat să fie Isus Hristos”, cum obicinuește și p. Sasu și alți Frați preoți, și acest salut să se mențină nu numai pe băncile școlii, ci și după aceea. Am mângâierea, că acest salut ce l-am introdus la elevii de școală, și l-au însușit și părinții copiilor, iar foștii elevi, astăzi, studenți, învățători, soți de căsătorie, muncitori, și țărani toți deopotrivă îl folosesc. După pă-

Rămăsei cam zăpăcit în fața solitudinii și te înfrunți a superiorului față de sublocotenentul său.

Apoi vorbirăm puțin despre Sf. Ignățiu Loyola și Bastarreche mă întrerupse cu glasul încet și dulce:

— „În cer ne vom ruga mult pentru Sfințenia Voastră și pentru „Societatea lui Isus” așa prigonită”.

— „Părinte, îmi zice Bustillo, când veți mai avea o noapte ca aceasta?”

— „Această noapte, ziseră cu toții, să n'o mai fie!”

— „Domnilor, poate că o să mai am ocazie de a îngriji unsprezece sau mai mulți conștienți la moarte; însă unsprezece „caballeros” și voi, e greu să mai aflu. Ceea ce văd eu în această noapte, voi spune-o cu glas înalt marinarii ca exemplu și stimulent pentru toți. Sf. Ignățiu de Gonzaga muri în floarea vieții și viața sa în floarea sa a dat mai multă glorie Bisericii și Societății lui Isus decât aceia care murit la o etate mai înaintată. Exemplul vostru va servi pentru viitorii marinari care se vor înregistra în Academie cu această oțelire de glorie și de patriotism, de valoare și de seninătate, care strălucește în sufletele voastre. Voi să vă liniștiți după ce ați jertfit plăcerea de a vă îmbulzi în împlinirii datoriei. Căci scopul omului nu e de a trăi; e ceva ce este mai rău decât a trăi, e a trăi fără a avea dreptul la așa ceva. Și să mori când trebuie, a muri bine, este me-

nirea noastră. Viața noastră e în mâinile lui Dumnezeu; însă când Dumnezeu prin glasul datoriei ne cere viața, voind s'o reții și să jertfești datoriei vieții, e păcat. Dumnezeu vă cere viața. Împlinirea datoriei e câteodată aspră, dar aduceți-vă aminte de această frază încântătoare: „Plăcerea de a muri fără durere face cât durerea de a muri fără plăcere.”

Comandantul Barreto, ascultând rugăciunile jaculatorii pe care le sugeram tuturor, îmi zise: — „Părinte, sunt bătrân și am o memorie slabă. Să nu-mi spuneți gânduri lungi; ci numai una sau două dintre cele mai frumoase pe care le cunoașteți”.

— „Bine, comandante, încep: „Preasfântă Inimă a lui Isus, am toată încrederea în Tine”, Merge?”

— „Să nu-mi mai spui alta, Părinte, aceasta îmi ajunge. E foarte frumoasă.”

Cervera scoase din buzunarul pantalonilor două fotografii; le privi și privind-mă îmi zise:

— „Părinte, să le rup?.. Soția mea tinerică și copilașele mele.”

— „Pentru ce vrei să le distrugi?”

— „Pentru că îndată ce mă vor împușca, o să mă caute prin buzunare și aflându-le, o să le distrugă ei. Eu le rup cu drag, iar ei cu ură...”

Iuda.

Era cam pe la ora 4 dimineața. Ușa celulei se deschise. Apărură doi indivizi: Benito Pavón, asesor juridic al cauzei, în salopetă al-

bastră, cu cele două galoane roșii și negre ale sindicalistilor pe piept; cu el radiotelegrafistul Balboa, judecător în aceeași cauză, bombardat de guvernul din Madrid la rangul de căpitan de vas. Strălucită carieră! Marinarii mei, ca niște adevărați cavaleri, se ridicară și-mi ziseră:

— „Un moment pentru a le spune la revedere.”

Înaintară și spuseră lui Pavón că-i rămân recunoscători pentru tot ceace făcuse în favorul lor. Ce spectacol! Pavón în ușa celulei! Era de talie mijlocie, cu fața slabă, și cu glas for-năitor. Adresându-se tuturor, îi întrebă dacă voiesc să-și facă testamentul. Ei răspuseră cu toții deodată și pe un ton glumeț că marinarii n'au nici o para chioară și, prin urmare, n'au nici testament de făcut. Dar Cervera replică puternic:

— „Numai un lucru: dorim cu toții înmormântare creștină, căci murim ca niște buni catolici”.

De două ori repetă acest lucru, fără însă ca răutăciosul de notar să facă vre-un semn de aprobare,

— „Vedeți, le zise deputatul sindicalist, am făcut tot ce am putut pentru voi.” (Făcea aluzie la cererea de grațiere).

— „Pavón, să nu vorbim de așa ceva, li răspunse Cervera; și adăugă cu modestie, dar cu o hotărâre și cu o autoritate care mă mișcă atunci când mă cuget la el: „De îndată ce am făcut pasul, primim cu toții consecințele; toate consecințele. Orișicum, noi îți suntem recunoscători... pentru toate!”

reera mea, salutul: „Sănătate“ se poate omite, rostindu-l elevii numai în fața învățătorilor. Nu va jigni pe nimeni acest lucru, deoarece chiar învățătorii au fost de părerea, că nu e cu cale să se salute între Paști și Ispas cu „Hristos a înviat“ — „Sănătate“. Ori una ori alta. Să deie Dumnezeu, ca fiecare să-și practice salutul creștinesc, și atunci Isus ne va da și sănătatea.

Nu încapă îndolală, că catehetul trebuie să se prezinte bine pregătit în fața elevilor. Foarte rea impresie face, când preotul se folosește de manual la predarea lecției, ori când examinează pe copii. Cei din dieceza Lugojului, recunoaștem, că au profitat mult Frații preoți în ale catehezei, de când s'au introdus lecțiile practice, cari se țin cu prilejul sinoadelor de toamnă, după care urmează auto-critica și observările preoților. De aceea ar fi de dorit — întrucât nu se face — că încă din Seminar să se obținulască teologii cu lecțiile practice, să asiste cu toții la predarea religiei, care să se facă rând pe rând de-un teolog urmând metoda Școlii normale cu școlile de aplicație. Și dacă se va face acest lucru încă din anul I de teologie — ca și cu rostirea predicii — viitorul preot va ieși din Seminar cu mai multe lecții practice, și lucrul început în Seminar îl va continua și în viață.

Tot în vederea aceasta, s'ar putea, ca absolvenții de teologie, până la data hirotonirii, să fie obligați a propune religia în comuna natală, ori la centru — în cadrele serviciului, — pentru a fi cât mai destoinici în ale catehezei, pregătindu-se sistematic oră de oră, sub controlul preotului respectiv.

N'am destule cuvinte de recunoștință, față de Excelența Sa Mitropolitul *Dr. Alexandru Nicolescu*, — pe atunci Episcop de Lugoj — care m'a numit catehet, la cererea p. Nicolae Zugrav, la școlile din Lupeni, spunându-mi: „Te vei pregăti pentru cateheză și astfel, când îți vei prelua parohia, munca îți va fi mai ușoară“. Și așa a și fost. În felul acesta, având numai cateheza, te poți pregăti sistematic, atât cu cateheza, cât și cu predicile; vei începe a

— „Cervera, ai fost crescut în școala iezuiților dela Puerto Santa Maria?“

La această întrebare a sindicalistului, Cervera răspunde:

— „Da, de iezuiți, dar nu la Puerto.“

— „De aceea te întreb, adăugă Pavón, fiindcă în acest colegiu am cunoscut câteva rudeni de ale tale.“

— „Da, răspunde Cervera, cu o blândeță extremă, dar pe mine nu m'ai văzut acolo.“

Când auzii cuvântul de „iezuit“ pe buzele lui Pavón, într-o celulă și încă la ora 4 dimineața, îmi zisei: „E departe de a presupune, nefericitul, că e și aci un iezuit care-l aude și-l privește“. Și auzind acest dialog, îmi închipuiam că văd pe Isus în tânărul Cervera și pe Iuda în interlocutorul său, când pe Ghetsimani îi dădea sărutul trădării. Cervera și Pavón, doi dintre foștii noștri elevi. Ce traiectorii diferite urmase viața unuia și viața celuilalt!

Mizerabilul de judecător care îi judecase, măestrul de radio Balboa, îi îmbrățișă. Dar atunci plângea și el, și cu toții ziseră adio celor doi nepoștiți care veniseră să ne întrerupă pregătirea la moarte. Ne reluăm locurile.

— „Ați auzit, Părinte, întrebarea lui Pavón asupra iezuiților?“ zise Cervera.

— „Da! Și cât de departe era de a bănuși că la doi pași era un iezuit care-l auzia!“

— „Ați văzut cum plângea judecătorul când ne îmbrățișă?“

— „Da, fiule, am văzut; am văzut totul!“

(Va urma)

I. Vultur

organiza Reuniuni, cor cu copiii și vai câtă experiență și cunoștință poți să-ți câștigi în felul acesta!

Un alt lucru, cu care ar trebui să se ocupe încă din Seminar clericul este să primească îndrumări cum să organizeze diferitele asociații religioase, și cum să le cunoască. Să învețe în seminar toate devoțiunile din provincia noastră mitropolitană, asemenea și cântările Mariane, prin ce pastorația va aduce rezultate bogate în lupta împotriva seclarilor.

În privința aceasta e drept că, încă, stăm slab. Se înmagazinează fel și fel de cunoștințe,

lăsându-se neglijată latura pastorală. Căci ne exagerăm, dară pe lângă toată teologia, dacă nu ești înarmat, un pocăit te bagă în buzunar. Și cât de neorientați sunt teologii noștri când ies din Seminar!

Nu scriu imposibilități, ci tot lucruri ce puțință și necesare. Și pe cum reformații își trimit teologii lor încă în an. II prin parohii să predice, să catehizeze etc., oare n'ar fi bine să se facă și la noi cele expuse mai sus, prin ce s'ar contribui simțitor la formația viitorilor preoți?

Pr. Petru P. Berinde

Un neunit contra primatului papal

În „Cronica Romanului“ din Sept. 1939 la pag. 286—291 am citit articolul „Câteva contribuțiuni la combaterea primatului papal“ semnat de Pr. *Teodor Lăzescu*, în care autorul se laudă cu originalitatea unor argumente personale și cari, pasă-mi-te tocmai fiindcă sunt personale, nu se pot afla prin tratatele de teologie și nici în cele de exegeză biblică, pe cari le aduce la cunoștință cititorilor revistei eparhiale spre a-i mobiliza pe toți contra Papii. — Acesta-i scopul p. Lăzescu, adversarul primatului papal. Mare merit credem însă că și-ar face acest preot neunit numai dacă ar merge pe urma arhierilor: Varlaam, Antim, Filaret ș. a., cari se întrec a mărturisi primatul sf. Petru, pe care încearcă să-l obnubleze, dar fără să reușească, P. Lăzescu.

Referindu-se la Mt. 16, 13—20 se întreabă: Care a fost planul și scopul călătoriei lui Isus în părțile Cezareei lui Filip? Pentru ce întrebă Isus pe Apostoli cine este El? Ce mărturisește Petru? De ce oprește Isus pe ucenici să vorbească de mesianitatea lui și nu-i oprește a vorbi despre divinitatea lui? După aceea obiecționează: „Este oare un argument solid, acela pe care-l trâmbează catolicii atunci când spun, cumcă în înseși cărțile noastre se găsește scris că Petru a fost verhovnicul Apostolilor sau corifeul lor?“ — „Ce poate să ne grăiască nouă dogma catolică care spune că papa este locșitorul Domnului nostru Isus Hristos?“

Ne oprim la cele două obiecțiuni ale Cuerniciei Sale.

I

P. Lăzescu recunoaște că în *Mineiu*, la 29 Iunie „se găsește deseori expresiunea aceasta de Verhovnicul Ucenicilor sau Corifeul Ucenicilor sau mai marele Ucenicilor, dată lui Petru“ — „temelia Bisericii, piatra credinței, chelarul sau ușierul cerurilor, etc.“ — Cu toate acestea, trage încheierea: „El bine, însuși acest Mineiu respinge cu hotărâre și cu înverșunată îndârjire primatul papal“. — Nu-ți vine a crede că atare propoziție ar putea fi a unui preot, mai ales după cele ce l-au premers, și totuși așa este.

Cum și-o dovedește oponentul?

— „În primul rând, Biserica aici nu sărbătorește numai pe Petru, ci și pe Pavel. Așa dar, Biserica pune pe picior de egalitate pe Petru și pe Pavel; unde este egalitate nu mai poate fi prioritate.“

— În al doilea rând, cântările din Mineiu de data de 29 Iunie numesc nu numai pe Petru, mai marele Apostolilor, ci și pe Pavel.“

Răspunsul nostru este:

Ad 1-um: E adevărat că biserica sărbătorește în 29 Iunie pe Sf. Petru și pe Sf. Pavel împreună. Dar cum? „Pe acela ca pe căpetenia Apostolilor, iară pe acesta ca pe cel ce mai mult decât ceilalți s'a trudit“ (vezi *Vesperina cea mică*, stihira 1-a). — Pe lângă acea-

sta, sfânta Biserică sărbătorește pe Sf. Petru singur în 16 Ianuarie, dupăcum pe toți Apostolii îi sărbătorește în 29 Iunie. Deci argumentul adversarului cade. Și concluzia la fel.

Ad 2-um: Adversarul nu va putea arăta nici un text în care să fie Sf. Pavel singur numit „mai marele Apostolilor“; va putea arăta aceasta numai cu Sf. Petru împreună și pe Sf. Petru singur. Deci nici al doilea argument al adversarului nu stă și cu el nici concluzia. — Să exemplificăm totuși afirmația noastră, dovedindu-o: a) „Cei ce sunteți între Apostoli mai întâi pe scaun șezători“ (vezi troparului); „Mai mari ai Apostolilor“ (v. *Vesperina mică*, stihira 2-a); „Căpeteniile Petru și Pavel“ (v. litia, stihira 2-a). — „Mai marii apostolilor Petru și Pavel“ (v. sinaxarul); — „Pe mai marii Apostolilor“ (v. svetilna). „Petre mai marele preamărișilor Apostoli și piatra credinței și Pavele de Dumnezeu grăitorule, ritorule și luminătorule al sfintelor Biserici“ (v. *Vesperina mică*, Mărire). — „Cu ce cuvânt la laude vom încununa pe Petru și pe Pavel, pe cei despărțiți cu trupurile și uniți cu Duhului, pe mai marii vestitorilor lui Dumnezeu, pe aceia adevărați ca pe căpetenia Apostolilor, iar pe aceasta ca pe celce mai mult decât ceilalți s'a trudit“ (v. *Vesperina mare*, stihira 1-a). „Petre piatră și temelie, și Pavele vasule al alegerii“ (v. litie stihira 2-a). „Petre mai marele preamărișilor Apostoli, piatra credinței, și Pavele minunate, ritorule și luminătorule al sfintelor Biserici“ (v. litia, stihira 3-a). — „Petre piatră credinței și Pavele lauda lumii“ (v. litie Mărire).

Dupăce potrivit primatul sf. Petru s'a achitat, cum s'a achitat, cu obiecția 1-a, și dică a 2-a obiecțiune.

1) Am dovedit altădată pe larg că sf. Petru primit primatul (cu 15 argumente din Sf. Scriptură) și sfântul Petru și-a exercitat primatul (cu 10 argumente) că sf. Pavel a recunoscut primatul sf. Petru, că evangeliștii și ceilalți apostoli au recunoscut primatul sf. Petru. Deasemenea am adus texte dela 18 sfinți Părinți pentru primatul sf. Petru. În alt articol unic am adus textele lui Foție pentru primatul sf. Petru, pe care apostolul le-a combătut după ce n'a primit recunoașterea dela Pavel. Sf. Nicolae. Iar episcopatul sf. Petru la Roma l-a recunoscut cu 13 istorici precedenți schismei lui Foție. Textele din Mineiu pentru primatul sf. Petru am adus din Mineiu dela 29 și 30 Iunie, dela 16 Ianuarie, dela 25 Aprilie, dela 6 și 15 August, iar din *Euhologii* Buc. 1896 din *Acatistul sfinților Apostoli*, iar din *Euhologii* ed. Buc. 1910 p. 183 și 184, ed. 1920 pag. 9, 139, 239, 354, 422 și 448. Frumoase texte pentru primatul sf. Petru am adunat și după Foție până la Ghetsimani Școlarul inclusiv. De asemenea atari texte am adunat în Cazaniilor unor Arhierii români din trecut.

Adversarii primatului sf. Petru încep cu Foție schismaticul, continuă între alții Meletie Pigas, Nicodim Kerameus, sinodul bizantin din 1722 și cel din 1848. În România, falsificarea primatului sf. Petru s'a făcut la ședința din 15 Oct. 1913 p. 18—27. Ceice au falsificat cele două texte cari în *Euhologii* de Buc. 1910 erau la pag. 183—184, n'au văzut și pe celelalte șase, rămase neafalsificate în *Euh.* Buc. 1920 la pag. 9, 138—139, 239, 354, 422, 448. Nu le-ar fi falsificat și pe acelea dacă le-ar fi cunoscut? ;

II.

— „Este dogmă de credință la catolici cum că Papa Romei este locșitorul lui Isus Hristos aici pe pământ. Prin urmare acolo unde Papa ține locul Domnului nostru Isus Hristos, El, Isus Hristos nu mai poate fi de față. Declarându-l pe papa locșitorul lui Isus Hristos, el L-au isgonit pe Domnul în cer și nu-l mai dau voie să se amestece în treburile oamenilor de pe pământ, căci doară Papa-l ține locul!!!“

Preopinental, când s'a declarat original, a voit să avizeze pe cititori că e atare ca să nu fie surprinși văzându-i originalitatea în scris. Inșă una este a afirma și alta a dovedi, iar când afirmi și nu dovedești, afirmația n'are nici o valoare și de aceea nu i se dă nici o considerație. Acuză apoi pe Papa de superbie pentru că se consideră primatul bisericii creștine. Nu mai stăruim aici asupra acestui lucru, fiindcă l-am lămurit aiurea din scrierile sfinților părinți, din conciliile ecumenice și particulare, din scrierile patriarhilor de Alexandria, Antiohia, Ierusalim și Constantinopol până la schisma cea mare, precum și din cărțile bisericii ortodoxe. Aceste scrieri n'au putut fi combătute de P. S. Sa Dr. Irineu Mihălcescu, pe care l-am rugat de atâtea ori să le combată spre a-și susține tezele contrare.

Cât privește titlul Papii ca „vicar sau locșitor al lui Hristos“, aceasta noi o înțelegem astfel: Hristos e capul nevăzut al Bisericii, iar sf. Petru și Urmașii lui sunt capii văzuți. Întrucât Hristos conduce biserica în mod nevăzut, Papa o conduce în mod văzut, deci acest cap văzut e vicarul celui nevăzut. Dar adversarul primatului papal, în starea lui de belligerant părtimaș, ajunge să spună blasfemii, atribuindu-le lui Papii și catolicilor. Ii șoptim păr. Lăzescu și celor cu dânsul: Mai multă dragoste de adevăr. Asta chiar și când sunt adversari, căci otraze exagerate nu-și vor câștiga victorii contra adevărului. Adevărul rămâne, și încă mai strălucitor în fața adversarilor impotenți a-l distinge.

Titlul Papii ca vicar al lui Hristos pe pământ se află:

1. La Sf. Efrem în Omilia dela 6 August, în care numește pe sf. Petru „episcopul Fiului“, întrucât vicarul Lui.

2. In decretul conciliului dela Florența 1439: „adevărat vicar al lui Hristos“ (semnat de 33 prelați răsăriteni).

3. In „Testamentul“ patriarhului Constantinopol, Iosif II: „vicarul Domnului nostru Isus Hristos“ datat din 9 Iunie 1439.

„Concluzia noastră? (zice păr. Lăzescu). Săntem fericiți că ne numim creștini ortodocși și săntem fericiți că singura religie adevărată pe pământul acesta nu poate fi alta decât numai religionea sfântă creștină ortodoxă!“ Așa exclamă dânsul. Inșă adevărul nu se susține decât cu dovezi. De aceea cerceteze și concluzia bisericii li sunt proprii: unitatea, sfințenia, catolicitatea și apostolicitatea, cari patru pot fi reduse la unitate. Iar până atunci săntem în învățătura care i-o dă sfântul Tarasie, patriarhul Constantinopolului (184-806) în epistola sa către Papa Adrian: „Orice autoritate episcopescă este supusă pteofiei tale celei de primă competență; ortodox nu este cine nu se închină la Dumnezeu pe care șade corifeul Apostollor, și pe noi și pe toți credincioșii ne învăță și ne cărmuiește“. — Și încă un sfat binevoitor: să se lase de operele protestanților, cari l-au făcut adversar, și întoarcă-se la operele Sfinților Părinți cari îl vor face cu adevărat ortodox și amicul celui ce este „cu adevărat isvogonit și împedat și vecinic inalterabil al ortodoxiei“. — Inșă înșiși și sigur, deschis bisericii universale în contra tuturor furtunelor ereziei“ (vezi Teodor Studitul, ep. 13, vol. II către Papa

Pascal), precum și „căpetenia tuturor căpeteniilor, arhiepiscopul tuturor bisericilor de sub cer“ (Ep. 33 vol. I).

Oricât de original se crede și se afirmă a fi adversarul primatului papal, original nu este nici atunci când neagă că sf. Petru și Urmașii lui sunt „vicarul lui Hristos“, căci aceasta negație o împrumută dela: Marsiliu de Padova, Ioan de Jandun (Ardenes), Ioan Wicleff, Ioan Huss, Luther și Febroniani, cari cinste nu-l fac atașându-se lor, dar nici dreptcredincios nu-l ajută a fi; vorba aceea: spune-mi cu cine te însoțești, ca să-ți spun cine ești.

I. Stanciu.

In numele Tatălui...

— Simple reflexii —

Pe fondul imponderabil al timpului și al spațiului se țese automat pânza imensă a vieții. Firele de tort sunt actele omului, puzderie. Acte născute din adâncuri insondabile. Variate, contradictorii, intense, afective, nebune; multicolore, dând tabloului vieții fantastical joc caleidoscopic. Zi și noapte, clipă de clipă, veacuri neîntrerupte, ca saltul apelor de munte, aportul tumultuos, năpraznic al indefinitei mulțimi, stăpâna spațiului fără margini!

Ce-i viața? Filosofia și filcele ei (sociologia, pedagogia politica, etc.), știu ele într'adevăr ce-i viața? Și în special filosofia lumească! E îndrumătoarea vieții, e artista amonizatoare a culorilor vitale în realizări programate, sau un singur vișel (bard) la poarta pururi-nouă a vieții?

Ce inteligență, care voință va îndruma pe alvii vrute fluviul potopului universal al veșniciei vieții?

Un omuleț — un picur de apă dintr'un ocean — se desprinde. Cu pieptul scos, cu voce gravă, mândru ca un om, ia comanda vieții! Un moment de mirare și istericului hohot de râs al vieții trece ca o sirena perpetuă.

Așa unul. Așa altul. Mil... „In numele umanității!“ „In numele solidarității“, „In numele dreptății“, „In numele...“ Legion de „nume“. Zi-le: Kant sau Comte, Darwin ori Lenin, sau cum li-i zice și dă-le pace! Pânza vieții se continuă complexă, uriașă și irezistibilă, oricât s'ar svârcoli într'un moment câteva dazine de imfime fire.

In numele Tatălui, în numele Creatorului, al Providenței — cine se mai sesizează? — Mulți, toți! Dar aproape toți după a lor pricepere și metodă. Să-l solidarizăm pe Dumnezeu cu desideratele noastre, — zic ei — iar nu noi cu ale lui neînțelese și omeneste inutile idealuri.

Și n'au dreptate? Au. — A lor. Care-i „dreptatea“ sobolului ce judecă soarele și emite teorii cu privire la culori.

Pr. Ioan Borza.

Hărnicie dovedită. Primum dela d. Corlolu Strâmbu, subinspector școlar, câteva rânduri omagiale pentru păr. Ioan Oniga, preotul nostru din Vad, la încheierea primei decade de muncă stăruitoare și neprecupețită. Reținem din scrisoarea d. Strâmbu:

„Activitatea de un deceniu a S. Sale preotului Ioan Oniga, aș putea-o împărți în două mari grupe bine distincte: a) activitate spirituală și b) activitate și realizări materiale.

a) **Activitate spirituală:** 1. La toate liturgiile S. Sa a ținut predici frumoase, bine studiate, convingătoare; 2. In dumineci, sărbători, precum și în ajunul acestora, a ținut vecerniile cu o regularitate și hărnicie fără de egal; 3. Orele de catehizare dela școala primară le-a făcut cu mult suflet, conștiințozitate și severă

punctualitate; 4. A făcut regulate mărturisiri lunare. In acest fel, a reușit, în scurt timp, să aducă regulat pe toți credincioșii la biserică.

b) **Activitate și realizări materiale:** 1. A cumpărat o foarte impunătoare casă parohială, cu toate dependențele, în valoare de 180.000 lei; 2. Clădirea școlii primare confesionale s'a mărit cu încă 4 săli de clasă, care au costat în total aproape 600.000 lei; 3. S'a ridicat un iconostas nou în biserică, de o netăgăduită valoare artistică în sumă de 60.000 lei, pictat fiind de dl prof. Septimiu Marian-Blaj; 4. Pentru ornate și reparații s'au achitat suma de peste 100.000 lei. In total 940.000 lei pentru nevoile bisericii și ale parohiei.

In această ultimă activitate tânărul preot Ioan Oniga a fost ajutat și de intelectuali comuni, în special de bătrânul, dar neobositul inspector școlar pensionat d. Octavian Pop, pentru care încă avem cuvinte de laudă. —

Replica Evanghellei. Într'o vreme când nebunia rasistă aruncă neamuri asupra altor neamuri cu gând de exterminarea celui socotit mai slab și de rasă inferioară, Biserica lui Hristos arată în spre demnitatea omenească și suprafirească a tuturor, insistând asupra datorinței de a se cinsti și iubi împrumutat ca frați în Hristos în lumea aceasta și chemați să fie cetățeni ai aceluiași împărății cerești mai apoi. Asta fără deosebire de limbă, sânge, rasă ori culoare.

Conceptiei acesteia evanghelice de viață i a dat expresie, nu se poate mai vie și mai grăitoare, Sf. Părinte Dumineca trecută când a consacrat în San Pietro dolsprezece episcopi, aparținând la doudsprezece naționalități diferite. Numele lor: Iosif Kiwanuka (Uganda); Ignatju Ramarosnodratana (Madagascar); James Colbert (Capul Bunel Speranțe); William O'Shea (Corea); Biaslu Sigibald Kurz (Natal); Urban Morlion (Congo Belgian); Toma Tien (China); Roc Agniswani (India); H. Martin Mekkelholt (Sumatra); Benedict-Francisc Cialeo (India); Ioan Larregain (China) și L. Morrow (India). După naționalitate 1 e din Uganda, 1 din Madagascar, 1 irlandez, 1 din Statele Unite, 1 german, 1 belgian, 1 chinez, 1 indian, 1 francez, 1 mexican, 1 olandez și 1 italian.

După culoare doi din acești episcopi sunt negri. Nu-i acesta cel dintâiu caz, fiindcă Leo X consacrase, în veacul XVI, un episcop negru pentru Congo. Are inșă această consacrare valoarea unei inițiative absolute fiindcă acum e vorba de cei dintâi vlădici negri de când s'a pornit mișcarea colonială, sclăvia, mlatratărea și disprețul rasial. Odată mai mult, Biserica lui Hristos și-a dovedit transcendența sa față de timp și față de humă. Inșă odată s'a vădit a fi marea călătoare care-și alege singură drumul exclusiv la lumina Evanghellei. Sfinșind acei doi negri, ea a conferit plenitudinea sacerdoșului fiilor unor neamuri disprețuite, luate peste picior și bărfite. „Mâini negre, surori cu acelea cari, prin osteneala lor, au adunat pe câmpurile de trestie de zahăr și de bumbac, bogăția albilor; surori cu acelea pe cari mâini albe de fuduli refuză să le strângă, se vor așeza de aci încolo pe fruntea botezașilor pentru a le împărtași cele șapte daruri ale Spiritului Sfânt și vor face să se prelingă sf. chrismă pe degetele celor ce se vor apropia de taina preoșiei“ (Vita Ecclesiae 15. 10. 39). — Binecuvântată, în vecl, și pretutindenea sub soare Biserica Romei (P. Străjeru).

Citiți și răspândiți

„UNIREA“

Știri mărunte

Nouă convenție între Vatican și Guvernul Italian. În temeiul unei înțelegeri între Sf. Scaun și Guvernul Italian, i-se recunosc Pontificelui Roman: 1. Drepturi exclusive în materie spirituală și jurisdicție ordinară față de Suverani și familiile regale. 2. Dreptul de a îngriji de viața duhovnicească a popoului prin instrucția religioasă bisericească romană. S'a căzut de acord și în ceea ce privește căsătoria în familia regală, precizându-se că Regele-Împărat va alege, în deplină înțelegere cu Sf. Scaun, un capelan-major cu rang de episcop.

Spre beatificarea lui Adolf Kolping. După știri din izvor german, Sf. Părinte a declarat nu de mult că tare ar dori s'ajungă ziua beatificării preotului *Adolf Kolping*, supranumit „Părintele ucenicilor și călătorilor”. În mai multe eparhii catolice germane s'a și început o vie activitate pentru a trezi interes cât mai mare în lumea credincioșilor față de personalitatea extraordinară a educatorului fără pereche al tinerimei, care a fost numitul slujitor al altarului Domnului.

Noii comentarii biblice. Olandezii catolici au cinci seminarii teologice. Episcopatul olandez a trimis acum de curând o scrisoare circulară tuturor profesorilor de biblie dela acele seminarii, să se îngrijească de comentarii biblice în limba olandeză, fiindcă cele pe cari le au sunt învechite. Toate aceste comentarii sunt menite seminariilor și preoțimei. Dată fiind însă dragostea olandezilor pentru Sf. Scriptură, nu încapă îndoială că vor fi îmbrățișate cu drag și de lumea mirenească bine credincioasă.

Jerfelnicia misionară a altora. „*Vesitorul*” orădan (15 X 1939) increstează faptul că „Societatea de Misiuni” (calvină) din Olanda strângea, înainte de războiul mondial, an de an, câte 100.000 mărci, aur pentru „misiunile” calvine din Indii și de aiurea. *Danemarca* susține, din 1821, o „Soc. de Misiuni” (protestantă) pentru „evangelizarea” Groenlandei. *Norvegia* a întemeiat și ea o soc. asemănătoare pentru Madagascar. *Suedia* așigdere, pentru *Finlanda*, care, la rândul său, a contribuit la „evangelizarea” Africii germane de pe vremuri. — Pe toți aceștia i-au întrecut *hughenoții (calvinii) francezi* cari, deși numai 650.000 suflete, au știut dona către trei milioane franci anual pentru creștinătățile lor „libere” din Africa de Sud.

Locale. Dumineca viitoare, a săptămânii VIII după înălțarea Sf. Cruci, va predica în catedrală p. *Gregoriu Friciu*, prof. de religie.

— Dumineca trecută, în cadrele Sf. liturghii arhieresti, I. P. S. S. p. *Mitropolit Alexandru*, a hirotonit întru preoți șase diaconi, iar la sfârșitul sfintei liturghii a pontificat Tedeumul ținut de aniversarea Sf. *Vladimir* încreștinătorul Rușilor. — Cuvântul ocazional l-a rostit p. *Dumitru Neda*, redactorul nostru.

Delegații slovaci în America. Congresul „Pax Romana”, cum anuță „*Slovack Press*” s'a terminat la New-York pe vremea când începea războiul în Europa. Cunoscută extrema dificultate a comunicațiilor pe mare, delegații slovaci au rămas în America; M. Andrej Paldan va preda lecții la Academia slovacă din Cleveland, M. A. Sorovjak își va termina studiile la seminarul din Spittsburg. Slovenska Liga și Societatea catolică i-au invitat să țină conferințe în mai multe orașe din Statele-Unite.

Cenușarii au de lucru în Cehia și Moravia. După o informație mai recentă a agenției *Ceps* din Praga, pe teritoriul „Protektoratului” ceho-morav sunt tot mai simpatizate

crematoriile. Până în prezent, (nu se spune de când) au fost prefăcute în cenușe 65.000 cadavre. Asociația cehă pe acții „Crematoriul” are aproape 100.000 de membri. Cu totul „activează” 9 crematorii. Și anume la Praga, Pardubice, Moravska Ostrava, Pizen, Brno, Nymburk, Ceska-Budejovice, Olomuc și Semily. — Noul regim ajută pe cât poate la creșterea simpatiei față de această păgânătate.

Pâine de seară — leac pentru dinți. Așa dovedește o experiență nemțească. Și anume: la un orfelinat din *Köln*, cei 140 copii ce se aflau în acest așezământ au fost împărțiți în două grupuri egale. Unui grup i s'a dat numai pâine neagră de seară, iar celuilalt numai pâine albă de grâu. Rezultatul, amăsurat comunicărilor prof. univ. *Korkhaus* dela Bonn, a fost acesta: Dinții celor hrăniți cu pâine de seară au fost mai puțin cariși ca ai celorlalți (în procente: 5,50%), a căror dinți s'au înrăutățit simțitor (13%). Capacitatea de mestecare a „secăriștilor” s'a îmbunătățit binișor (180%). La notarea stării dinților pe grupe, cei cu pâinea de seară au obținut nota „8 plus”, iar cei cu pâinea albă, de grâu, „34 minus”.

Jubileu indoliat. Duminecă, 1 Octomv. a. c., s'a sărbătorit în cercul restrâns al Curiei Generalității din Roma a „Societății lui Iosub” dublul jubileu al P. *Ledochowski*, Superiorul General al Iezuiților din toată lumea. În aceea zi se împlineau adevă 50 de ani de când P. *Ledochowski* depusese voturile călugărești, și 25 ani de când fusese ales General al Ordinului Iezuiților. Cincizeci de provincii ale tagmei cu ai săi 26.000 membri s'au unit în aceea zi în sfântă rugăciune, cu Superiorul General, a cărui patrie, Polonia, trece prin cumplita încercare a muceniciei știute de o lume întregă.

Moarte ce iasă din comun. Anul acesta, în ziua de 24 August, *Ludmila Adamkova*, din Drslavic de lângă Klatovy (Cehia împlinea exact 100 de ani. Și exact în aceea zi, cum face cunoscut agenția *Ceps*, i-a venit și sfârșitul. Firește că așa cum vine de regulă: hoștește (vorba Scripturii), fără să fie fost așteptat chiar atunci.

† Ioan Bai, fost paroh al comunei Tihabârgăutul (jud. Năsăud) și protopop onorar, a trecut la cele veșnice în 26 Octomvrie c., în anul 59 al vieții sale. — Facă-i Domnul parte cu cei aleși ai săi!

Convocare. În înțelesul art. 22 din statute se convoacă membrii *Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român „Astra”*, la: *Adunarea Generală Administrativă*, ce se va ține în ziua de *Sâmbătă 11 Noemvrie a. c. în Sibiu* (Sala Prefecturii) cu următoarea ordine de zi: 1. Deschiderea adunării, 2. Prezentarea bilanțului general a „Asociațiunii” pe anul 1938 și a bugetului pe anul 1940; 3. Raportul Comitetului de cenzori despre verificarea socotelilor „Asociațiunii” pe anul 1938 și ale Internatului de fete pe anul școlar 1938/1939, precum și asupra proiectului de buget pe anul 1940 al „Asociațiunii”; 4. Dispoziții pentru verificarea procesului verbal al adunării generale; 5. Inchiderea adunării generale. — Dr. Gh. Moga m. p. vicepreședinte, Nicolae Băilă, m. p. secretar.

Administrația Centrală Capit. Blaj

No. 1893—1939

Publicațiune

Se aduce la cunoștința publică:

1. Pe ziua de 10 Noemvrie a. c., orele 10 a. m. se va ține licitație publică la fața locului, în pădurea fond. Bazilitan dela Cenade, numită „Tare”, vânzându-se 73 delnițe lemne de foc. Bunii se vor achita în întregime la fața locului cu ocazia licitației.

2. Ca mai sus:

În ziua de 13 Noemvrie a. c. ora 9 a. m. se va ține licitație, în pădurea fondul Bazilitan

Tipografia Seminarului Teologic gr.-cat. Blaj

dela Cenade, numită „Părâni mare” vânzându-se 87 delnițe lemne de foc.

3. În ziua de 17 Noemvrie a. c. ora 9 a. m., se va vinde prin licitație publică în pădurea f. Șulașiv, Cenade, numită „Rășiș” 110 delnițe lemne de foc.

4. În pădurea fondului Ladiy dela Valea Lungă se va ține licitație publică în ziua de 22 Noemvrie la ora 9 a. m., vânzându-se 43 delnițe lemne de foc și

4. În ziua de 24 Noemvrie 1939, se va vinde prin licitație publică în pădurea fondului Ladiy Sâncel, numită „Bord” 227 fire stejere lemne de construcție.

Blaj, la 6 Octomvrie 1939.

1266 2—2

G. Dănilă
administrador Capitular

Manuale Catehetice pentru anul școlar 1939—1940.

Pentru clarificarea frașilor cateheți, publicăm lista completă a manualelor de religie, aprobate de Comisia Catehetică metropolitană, pentru anul școlar 1939—1940.

Curs primar:

Cl. I	(Dr. N. Brinzeu: Catehism I . . .	Lei 9
	(Dr. I. Suci: Micul Cateh. (ilustrat) . . .	18
Cl. II	(Dr. N. Brinzeu: Catehism II . . .	12
	(Dr. V. Cerghizan: Micul Cateh II . . .	12
Cl. III	Dr. A. Popa: Biblia Copiilor III . . .	16
Cl. IV	(Dr. N. Brinzeu: Catehism IV . . .	25
	(Dr. V. Cerghizan: Cateh. mijlociu IV . . .	15
Cl. V	Dr. Brinzeu: Catehism V . . .	25
Cl. VI	” ” ” VI . . .	25
Cl. VII	” ” ” VII . . .	25

Ediții pentru cateheți:

Dr. N. Brinzeu: Catehism I—II . . .	Lei 25
” ” ” IV . . .	25

Curs secundar:

Dr. V. Cerghizan: Ist. descop. Dumnez. cl. I	Lei 32
Dr. Alex. Ciple: Mica Biblie cl. II . . .	40
Dr. N. Brinzeu: Catehism cl. III . . .	30
” ” Liturgica cl. IV . . .	30
Dr. Aug. Tătar: Dogmatica specială cl. V . . .	40
Dr. Ioan Suci: Morala Creștină cl. VI . . .	50
Dr. Ioan Georgescu: Ist. bisericească cl. VII . . .	50
Dr. Ioan Georgescu: Apologetica cl. VIII . . .	40

Manualele de mai sus se pot cere dela orice librărie, iar manualele vechi sunt retrase, deci să nu se mai ceară de cât aceste manuale.

Catehism cl. I—II împreună, a Rvds. Dr. N. Brinzeu este epuizat, deci să se ceară în viitor, separat.

Comisia Catehetică

FRIDERIC HÖNIG

ARAD, STRADA BARIȚIU 10—21

Cea mai veche și mai mare turnătorie de clopote din România.

Fondată la anul 1840

La comandă fabrică clopote de orice mărime, din cel mai curat bronz pentru clopote, pe lângă garanția mare și cu prefixarea precisă a tonurilor. Invenție proprie licențiată.

Rechiziți scaune de fer pentru clopote. Motoare electrice pentru clopotit. — Telefon 376

